

Vinske turistične ceste kot aktivni vmesnik med pokrajino, njenimi prebivalci in obiskovalci

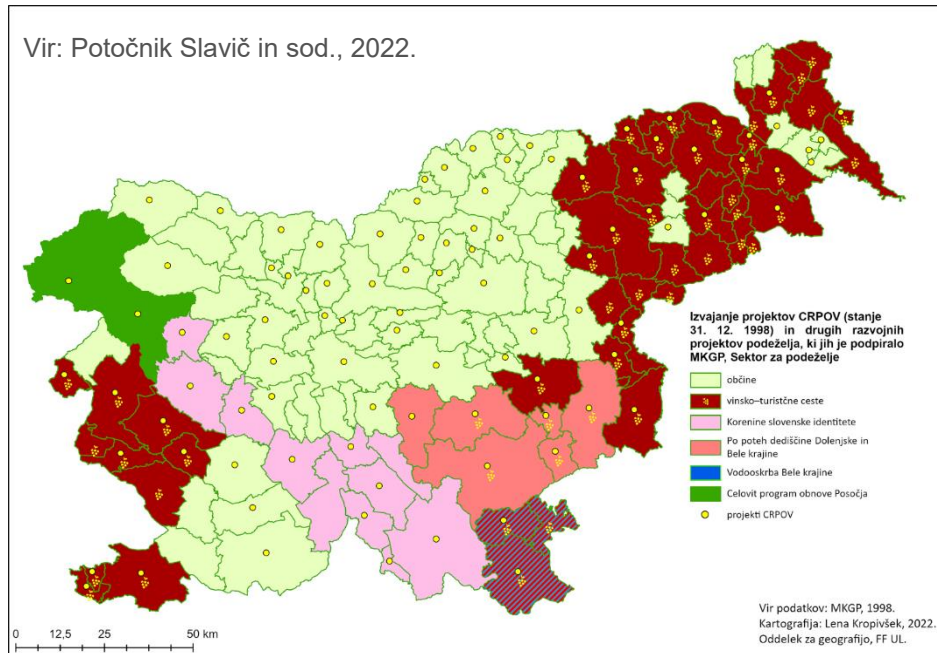
Irma Potočnik Slavič, Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

ROGAŠKA SLATINA, junij 2023

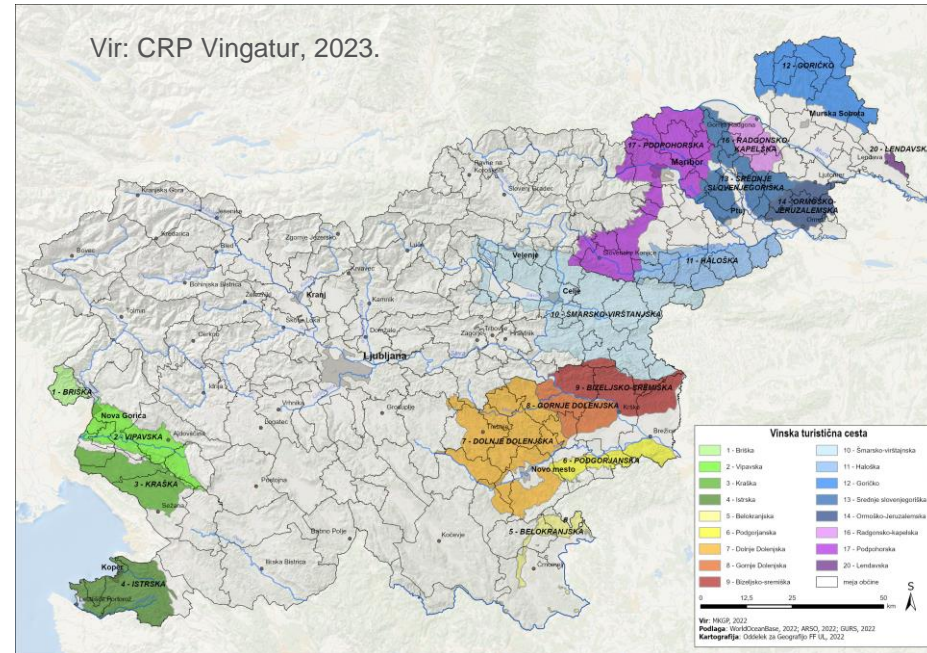

Od vinske turistične ceste ...

Vir: Potočnik Slavič in sod., 2022.

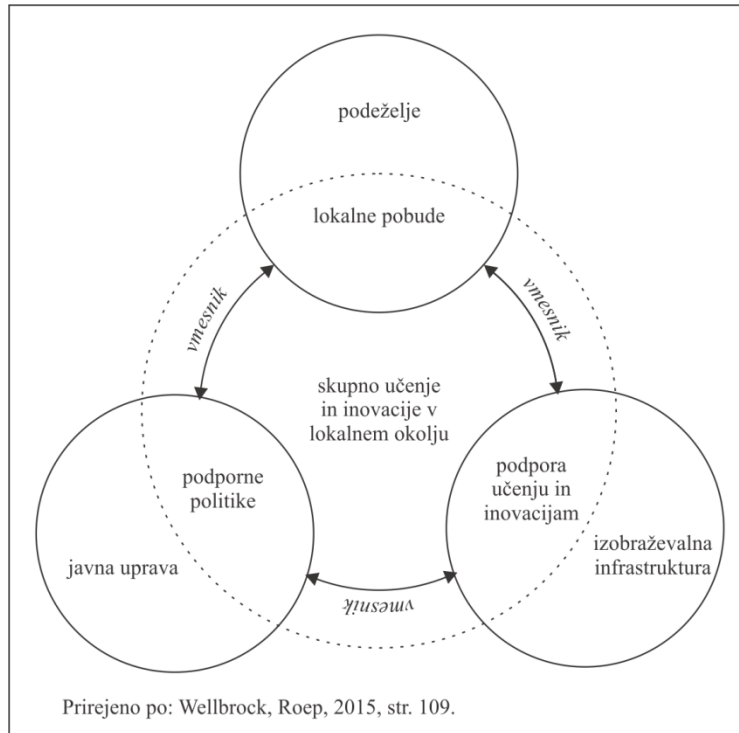

Vir: CRP Vingatur, 2023.

Sliki 1,2: VTC – od ideje do izvedbe.

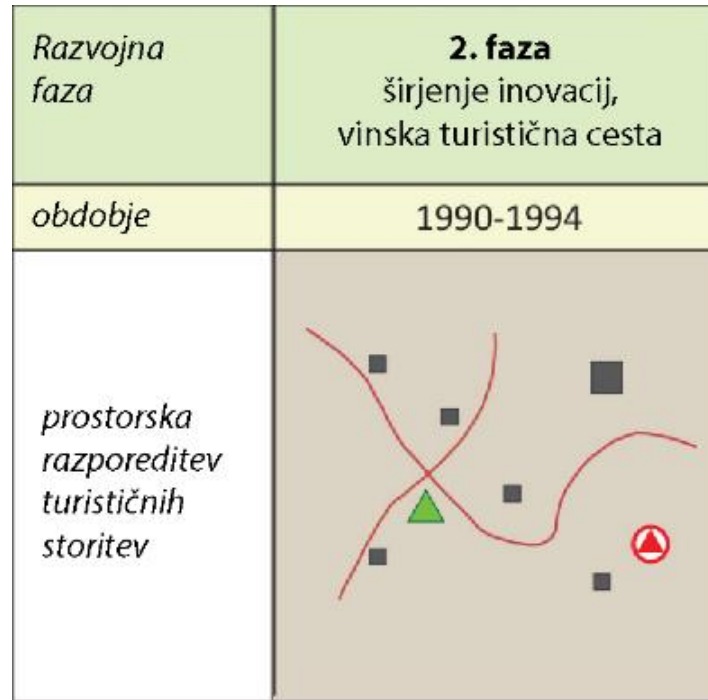
... do aktivnega vmesnika med pokrajino, njenimi prebivalci in obiskovalci

Sliki 3, 4: Model vmesnika („učee se podeželje“) in primeri.

Foto: IPS, 2008.

Legenda

- majhen ponudnik (agri-)turističnih storitev
- večji ponudnik (agri-)turističnih storitev
- vinska turistična cesta in tematske poti
- ▲ zadruga
- ⊠ kongresni turizem

Vir: Potočnik Slavič, Kovačič Marinič, 2022.

Sliki 5, 6: Prostorsko-časovni modelni prikaz razvoja turizma (na podeželju) v Goriških brdih.

Razvojna faza	3. faza mreženje
obdobje	1995-1999
prostorska razporeditev turističnih storitev	

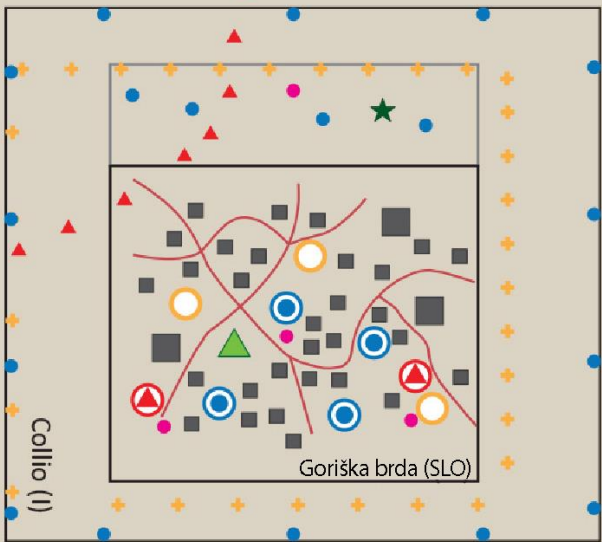
Legenda

- majhen ponudnik (agri-)turističnih storitev
- večji ponudnik (agri-)turističnih storitev
- dogodki, ki povezujejo lokalno skupnost
- širša turistična promocija Brd
- ~ vinska turistična cesta in tematske poti
- ▲ zadruga
- ▲ kongresni turizem

Vir: Potočnik Slavič, Kovačič Marinič, 2022.

Razvojna faza	4. faza zgotovitve in novinci
obdobje	2000-2009
prostorska razporeditev turističnih storitev	

Sliki 7, 8: Prostorsko-časovni modelni prikaz razvoja turizma (na podeželju) v Goriških brdih.

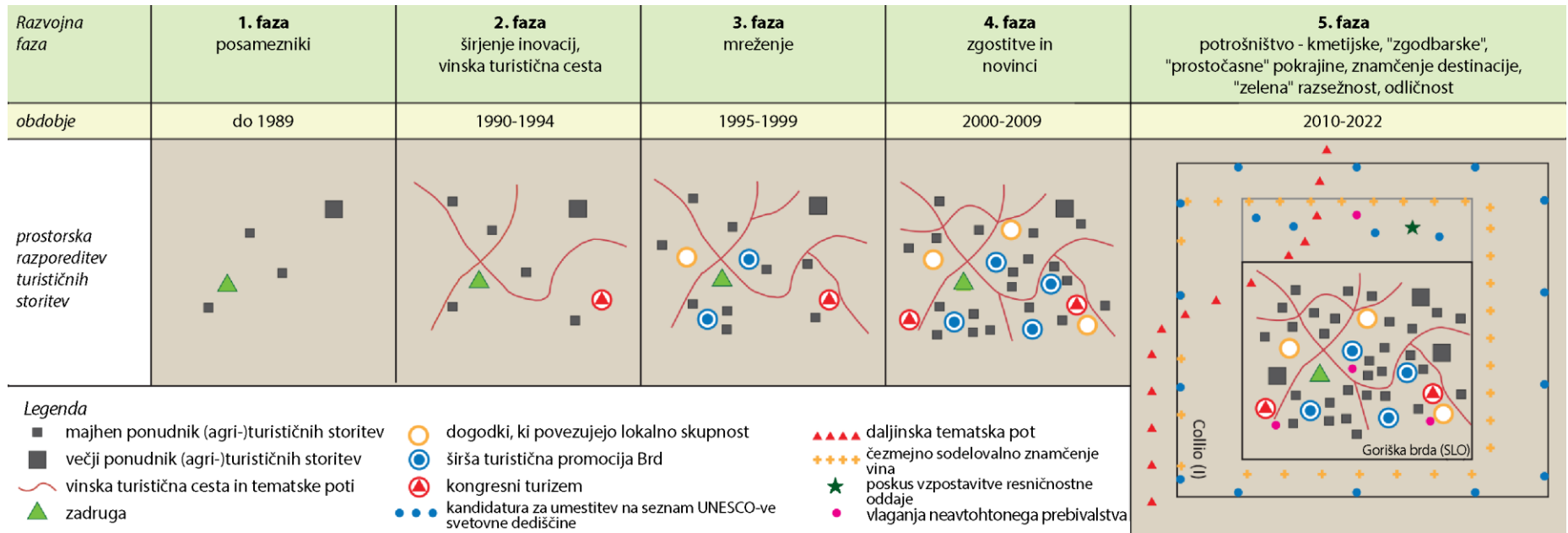
Razvojna faza	5. faza potrošništvo - kmetijske, "zgodbarske", "prostočasne" pokrajine, znamenite destinacije, "zelena" razsežnost, odličnost
obdobje	2010-2022
prostorska razporeditev turističnih storitev	

Legenda

- majhen ponudnik (agri-)turističnih storitev
- večji ponudnik (agri-)turističnih storitev
- ~ vinska turistična cesta in tematske poti
- ▲ zadruga
- dogodki, ki povezujejo lokalno skupnost
- ⊙ širša turistična promocija Brd
- ⊙ kongresni turizem
- kandidatura za umestitev na seznam UNESCO-ve svetovne dediščine
- ▲▲▲▲ daljinska tematska pot
- ++++ čezmejno sodelovalno znamenje vina
- ★ poskus vzpostavitve resničnosti oddaje
- vlaganja neavtohtonega prebivalstva

Slika 9: Prostorsko-časovni modelni prikaz razvoja turizma (na podeželju) v Goriških brdih.

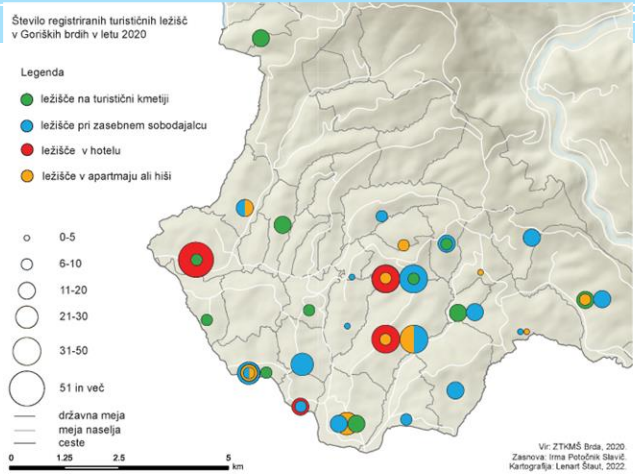
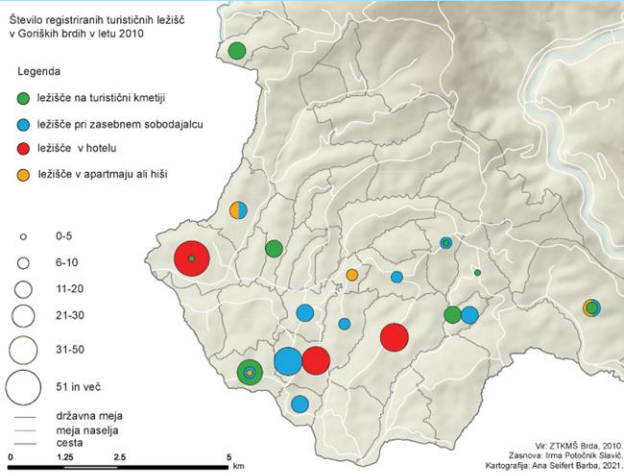
5. MEDNARODNA KONFERENCA: TURIZEM
THE 5TH INTERNATIONAL CONFERENCE: TOURISM

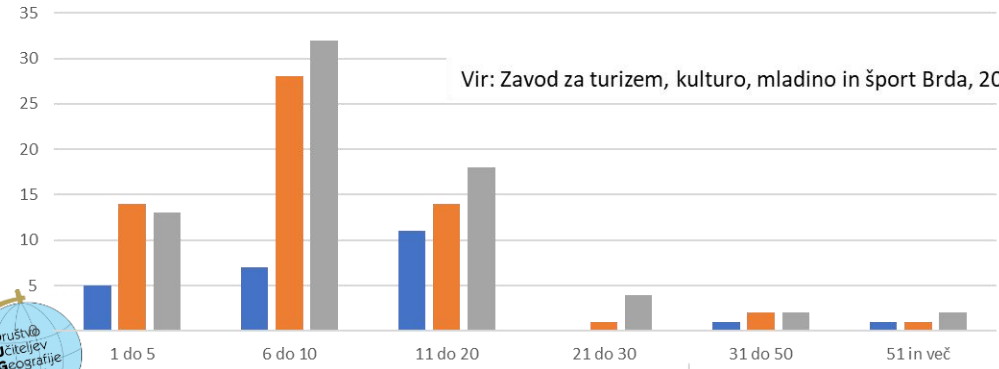
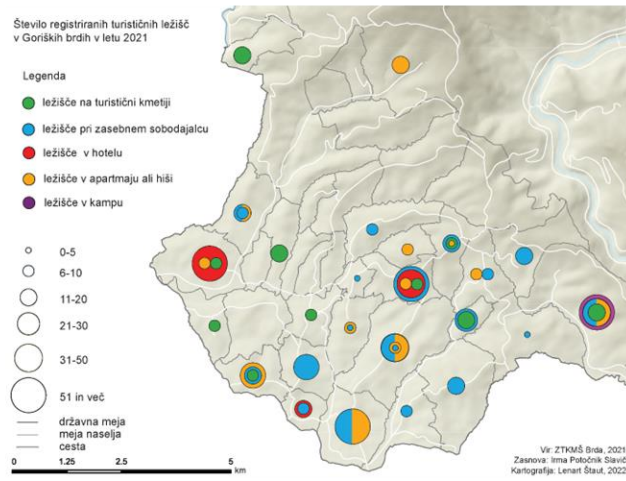
Vir: Potočnik Slavič, Kovačič Marinič, 2022.

Slika 10: Prostorsko-časovni modelni prikaz razvoja turizma (na podeželju) v Goriških brdih.

Slike 11-14: Primerjava števila in prostorske razporeditve turističnih ležišč v Goriških brdih (2010-2020-2021).

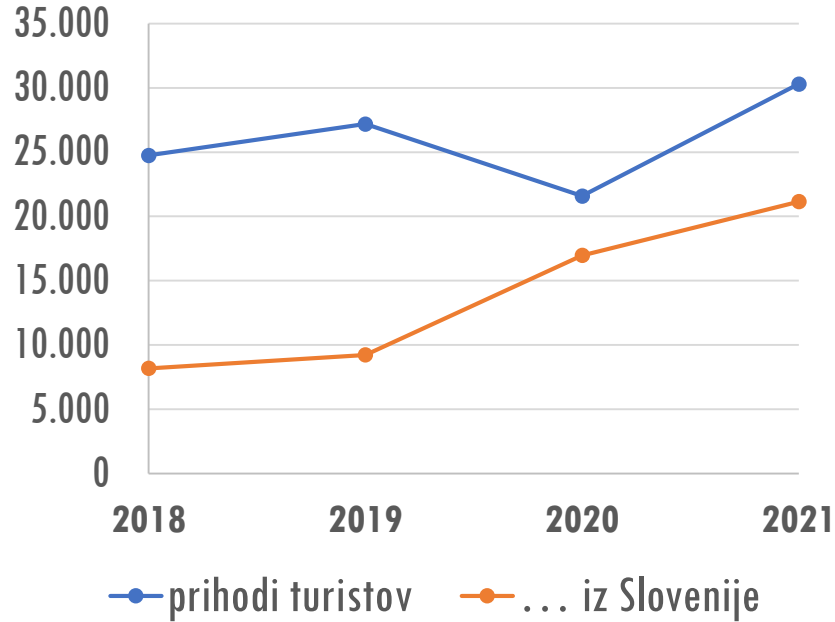

Število ležišč: 356 → 674 → 872 → 899
 Število ponudnikov: 25 → 60 → 71 → 77

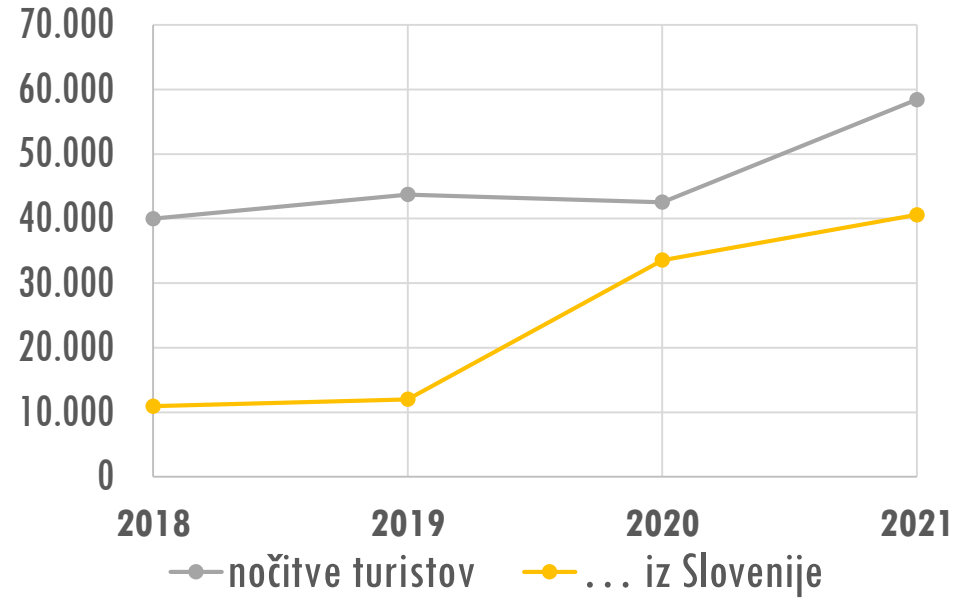

Vir: Popis turističnih zmogljivosti..., 2022.

Sliki 15, 16: Turistični obisk v Goriških brdih (2018-2021).

Vir: Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, 2010, 2020, 2021.

Projekti lokalne akcijske skupine MEDNARODNA KONFERENCA jugozahodnega dela Severne Primorske INTE (2007-2013) oz. V objemu sonca (2014-2020):

- **dogodki:** Brda in vino (Šmartno, 2009), Praznik češenj (2010);
- **turistična infrastruktura:** Pohodne poti po Brdih (2010), Piknik prostor Neblo (2010), Zgodovinsko in turistično-informativne table v Šmartnem (2011), Ekomobilni turizem z električnimi skuterji (2012), Mladinski center Štaloni (2018);
- **tradicija in izmenjava znanja:** Bogastvo starih briških sadnih sort (2011), Rebula skozi čas (2013), Vzpostavitev in zagon centra za kulturo sadja (Kojško, 2023);
- **Goriška:** Vodnik po Goriški (2012), Kupujmo Goriško (2012), Medeni krog (2012), Na podeželju (2010), Nazaj k naravi z novimi pristopi (2013), Center tehniške dediščine (2018), Spodbujanje podjetništva mladih v lokalnem okolju (2020-2023).

Vir: Potočnik Slavič in sod., 2022.

PROJEKTI:
10 - Goriška brda:
 545.000 € (53 % lastnih sredstev).
7 – Goriška.
 533.000 € (51 % lastnih sredstev).

Vir podatkov in fotografij: Lokalna akcijska skupina jugozahodnega dela Severne Primorske/
 V objemu sonca, povezava: <https://www.las-vobjemusonca.si> (18. 1. 2023).

KAKO VIDITE PRIHODNJI RAZVOJNI MODEL ZA BRDA KOT TURISTIČNO DESTINACIJO?

Izberite enega od spodaj predstavljenih možnih scenarijev prihodnjega razvoja turizma, ki se vam zdi najprimernejši za Brda.

SCENARIJ 1

**BUSINESS
AS USUAL**

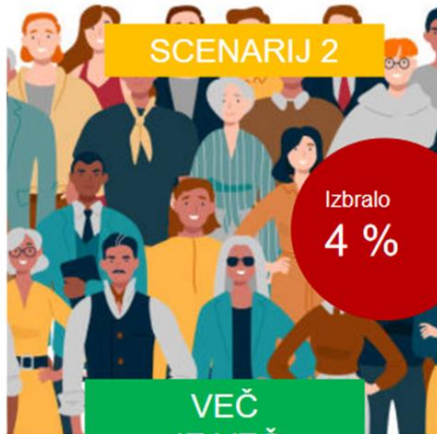
Izbralo
15 %

POSEL KOT PONAVALDI

Nadaljevanje dosedanjega načina razvoja turizma po modelu sledenja primerljivim tujim (vinskim/enogastronomskim) destinacijam

(gre za počasen, postopen, a varen model razvoja z naravno rastjo brez načrtnega pospeševanja in usmerjanja turistične dejavnosti, ki dopolnjuje primarno enološko dejavnost in ponudbo Brd)

SCENARIJ 2

Izbralo
4 %

VEČ JE VEČ

Model pospešenega kvantitativnega razvoja obsega turističnih kapacitet in števila prenočitev

(v tem scenariju gre za pospeševanje turizma kot posledice ugodnih tržnih razmer in s poudarkom na fizičnem obsegu ponudbe in povpraševanja, torej predvsem ekonomiji obsega; tudi preko obsega in stran od zdajšnje pozicije Brd kot vinske/enogastronomske destinacije)

SCENARIJ 3

Izbralo
64 %

ZELO BUTIČNO – MALO VEČ IN VELIKO BOLJE

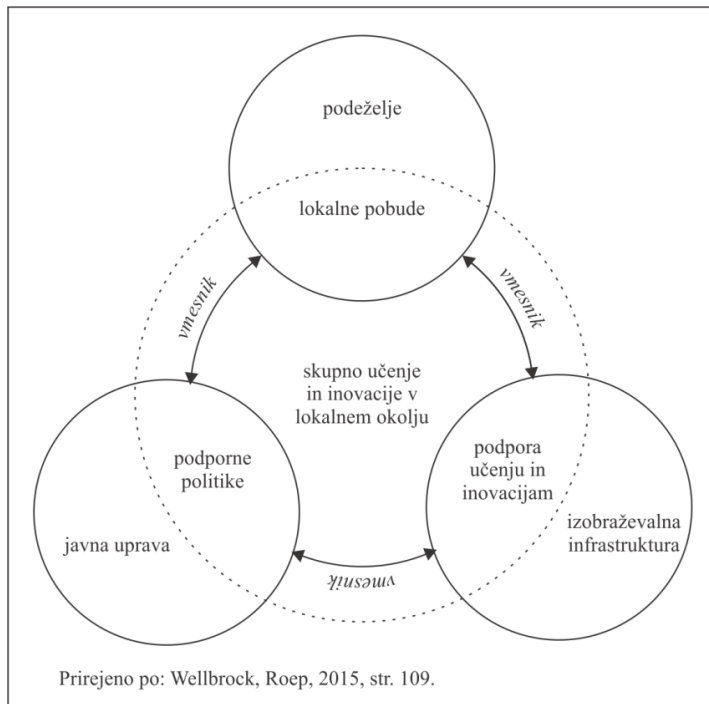
Ciljno načrtovani razvoj z aktivnim upravljanjem in partnerstvi enologije, turizma in kmetijstva (vinogradništvo, sadjarstvo, oljkarstvo) za doseganje višje dodane vrednosti, skozi zmerno rast obsega kapacitet ter s poudarkom na trajnostni rasti in krepitvi kakovosti nastanitvene in raznolikosti spremljajoče ponudbe

(razvoj turizma se aktivno vodi na uravnotežen in trajosten način, z zelo osredotočenim delom na razvoju kakovostne ponudbe in jasne pozicije Brd kot vinske destinacije, ki pritegne zahtevnejše obiskovalce in prinaša večjo vrednost za vse dejavnosti) vinske/enogastronomske destinacije)

N=160

Vir: Strategija trajnostnega razvoja in trženja turizma v občini Brda 2023-2028, november 2022 (odprta spletna anketa – prebivalci, ponudniki), Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, 2010, 2020, 2021.

Primeri vmesnikov

- **Fizični prostori, dogodki ali projekti**, kjer so se ljudje srečevali in sodelovali. „Sodelovanje in učenje z drugimi in od drugih enostavneje in učinkoviteje, če smo skupaj v istem prostoru.“
- **Briška vinska turistična cesta**: akterji lahko prejmejo pomoč oziroma podporo v obliki finančnih sredstev (na primer projekti lokalnih akcijskih skupin), znanja in veščin, fizične infrastrukture (prostori za srečanja) in socialne infrastrukture (mreženje), pa tudi podporo pri administraciji, zagonu in promociji.
- **Prostorski in časovni razvoj obmejne kmetijske pokrajine** pod vplivom turizma, ki je ob zelo velikem količinskem povečanju (tako nastanitev, turističnega obiska, raznovrstnih storitev, števila akterjev) v ospredje postavil vprašanje o kakovosti – tako za lokalno prebivalstvo kot za obiskovalce in ponudnike. „Zato je pomembno, da **javne ustanove** (na primer ZTKMŠ Brda) spremlja zadovoljstvo med lokalnim prebivalstvom, ponudniki in obiskovalci.“

5. MEDNARODNA KONFERENCA: TURIZEM
THE 5TH INTERNATIONAL CONFERENCE: TOURISM

Foto: IPS, različna leta.

